

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

*Εἰς μνήμην τῶν μακαριστῶν Ἱεραρχῶν
Ἀμφιλοχίου καί Ἀθανασίου,
πιστῶν τέκνων τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου τοῦ Τσέλιε,
συντριῶν δέ ἔραστοῦμνητῶν
τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀχρίδος.*

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος στήν λίμνη τῆς Ἀχρίδος (1921-1922),
ὅπου ἔγραψε τίς “Προσευχές στήν Λίμνη”.
(φωτογραφία ἐξωφύλλου καί ἀνάπτυγμα στό τέλος τοῦ βιβλίου)

ISBN: 978-618-5583-00-2

© (2021) ΙΕΡΟΝ Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ - ΟΡΜΥΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

63071 Ὁρμύλια Χαλκιδικῆς, Τηλ.2371041978
www.ormyliamonastery.com, e-mail: diakonia@ormyliamonastery.com

ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΛΙΜΙΡΟΒΙΤΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

Πρόλογος:

ΑΡΧΙΜ. ΕΛΙΣΑΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ

Εισαγωγή:

ΑΓΙΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

Μετάφραση - επιμέλεια κειμένου:

ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΜΥΛΙΑ

2021

СВ. ЕПИСКОП

ИЗБАВИТЕЛЬ

Συνοπτική Βιογραφία του Ἁγίου Νικολάου

Ὁ ἅγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, ἀπό τίς πλέον σημαντικές καί πολυτάλαντες προσωπικότητες τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, γεννήθηκε τό 1880 στό χωριό Λέλιτς τῆς Σερβίας. Φύση μέ ἔντονη κλίση στήν προσευχή καί πνεῦμα προικισμένο μέ σπάνια εὐφυΐα, ἀνεδείχθη χαρισματικός ποιμήν, καθηγητής, κήρυκας, ὁμολογητής καί Ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Κάτοχος πέντε διδακτορικῶν τίτλων σέ μεγάλα Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου καί ἄριστος γνώστης ἑπτά γλωσσῶν, κινήθηκε σέ εὐρύτατη θεματική κλίμακα, ἀπό τήν εὐρωπαϊκή λογοτεχνία ἕως τήν ἀρχαία Ἰνδική φιλοσοφία, στοχεύοντας πάντοτε στήν ἀνάδειξη τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητας.

Τό 1919 ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Ζίτσης καί δύο χρόνια ἀργότερα μετετέθη στήν Ἐπισκοπή Ἀχρίδος. Τό 1941 συνελήφθη ἀπό τό ναζιστικό καθεστῶς καί τό 1944 ἐκτοπίστηκε στό στρατόπεδο συγκέντρωσης τοῦ Νταχάου. Μετά τήν ἀπελευθέρωσή του ἀπό τά συμμαχικά στρατεύματα, ἀναγκάστηκε νά ἐγκαταλείψει τήν κομμουνιστική Γιουγκοσλαβία καί κατέφυγε στίς Η.Π.Α., ὅπου δίδαξε σέ μεγάλες καί ἐπώνυμες Ὁρθόδοξες Χριστιανικές Πανεπιστημιακές Σχολές. Ἐκοιμήθη αἰφνίδια, τήν ὥρα πού ἔτοιμαζόταν νά τελέσει τήν Θεία Λειτουργία στίς 5 Μαρτίου 1956.

Στίς 19 Μαΐου τοῦ 2003, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας τόν ἀνεκήρυξε Ἅγιο καί τόν ἐνέταξε στό Ἁγιολόγιό της.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, ὁ Σέρβος ἅγιος Χρυσόστομος τῶν ἡμερῶν μας, λαμπρή, πολυτάλαντη καὶ πολύπλευρη προσωπικότητα τοῦ παρελθόντος ὀδυνηροῦ αἰῶνος, εἶναι γνωστός στό ἐλληνικό ἀναγνωστικό κοινό ἀπό τίς ἐκδόσεις διαφόρων τόμων τῶν ἔργων του, τά ὁποῖα παρουσιάζουν ἔντονο ἐνδιαφέρον, ἐγγίζουν τίς ψυχές πλήθους μελετητῶν καί δίνουν μία γεῦσι τῶν βιωμάτων καί ὀραμάτων τοῦ μεγάλου αὐτοῦ νεωτέρου ἀγίου.

Οἱ «Προσευχές στήν Λίμνη», πού ἐφέτος συμπληρώνουν ἑκατό χρόνια ἀπό τήν πρώτη ἔκδοσί τους, θά μπορούσαν νά χαρακτηρισθοῦν ὡς σύγχρονο βιβλίο ψαλμῶν, ἀνθοδέσμη ποιητική ἀσμάτων πού ἔχουν γραφή ὑπό τήν σκιά εὐσκιόφυλλου δένδρου μέ θέα τήν ἀπέραντη λίμνη τῆς Ἀχρίδος ἢ ἔχουν ἀνυψωθῆ γονυπετῶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ μόνου καί ζῶντος καί ἀληθῶς ὄντος Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου προσφιλῆς μέριμνα εἶναι νά συνομιλῆ, ἐγκάρδια καί νυχθημερόν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ὡς φίλος πρὸς φίλον, μέ τό πλάσμα Του, τόν κατ' εἰκόνα Του πλασθέντα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος καθημερινῶς προσκαλεῖται εἰς τό «καθ' ὁμοίωσιν».

Εἶναι γνωστόν ἀπό τήν συγκριτική ἔρευνα ὅτι τό Ψαλτήριον συγγενεῦει μέ τά θρησκευτικά ἄσματα τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῆς Μεσογείου καί τῆς ἀσιατικῆς ἐνδοχώρας, ὅπως τά διαμάντια συγγενεοῦν μέ τά κοινά πετρώματα, ἐκφράζοντας αἰωνίους πόθους τῆς πανανθρώπινης ψυχῆς καί κραυγές τοῦ πανανθρωπίνου

πόνου. Ἔτσι, δέν εἶναι δύσκολο νά διακρίνωμε στίς «Προσευχές» αὐτό πού ἐπισημαίνει στόν Πρόλογό του στήν πρώτη σερβική ἔκδοσι τοῦ βιβλίου ὁ ὄσιος Πατήρ ἡμῶν Ἰουστίνος τοῦ Τσέλιε, ὅτι «...ἡ προσευχή διευρύνει τά σύνορα τοῦ ἀνθρώπου ἕως τόν Παν-άνθρωπον· κάνει τόν ἄνθρωπο εὐαίσθητο πρὸς ὅλους τούς πόνους καί τίς ἁμαρτίες· κάνει τόν ἄνθρωπο ἰκανό νά κλάψει μέ τά μάτια ὄλων τῶν κλαμένων καί νά θλιβῆ μέ τήν θλίψι ὄλων τῶν θλιμμένων. Μέσα ἀπό τίς ὑπέροχες προσευχές τοῦ φαλμωδοῦ μας, ρέει ἡ ψυχὴ τοῦ Παν-ανθρώπου. Τά σύνορα τοῦ χρόνου καί τοῦ χώρου ἐξαφανίζονται· οἱ προσευχές ἀναπνέουν ἀπό οἰκουμενικὴ ψυχὴ· ὁμιλεῖ ὅχι ὁ δοῦλος τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου, ὅχι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά ὁ Παν-άνθρωπος».

Οἱ «Προσευχές», ἀναλαμπές ἀστραπῶν ἀπό τό ὑπερπέραν, ἀναβλύζουν ἀπό καρδιά προφήτου πού ἡ φωνή του ἀκούγεται στόν κόσμο καί μαρτυρεῖ τήν φανέρωσι τῆς αἰωνίου ζωῆς καί συγκεντρώνει τούς πόθους καί τούς στεναγμούς ὄλων μας, γιά νά βροῦμε αὐτό πού ποθεῖ ἡ ψυχὴ μας· τί ἄλλο; παρά τό ποθούμενον πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἅγιος, βιώνοντας «προσωπικῶ τῷ τρόπῳ» τό μυστήριον «ὃ ἐστίν Χριστός ἐν ἡμῖν» καί φορῶντας τό ἔνδυμα τοῦ «καινοῦ ἀνθρώπου», δέν εἰσάγει τόν συγκρητισμόν ἢ τήν οὐδέτερη μακαριότητα στήν σχέσι του μέ τόν Θεόν, ἀλλά κατανοεῖ ἔμπρακτα καί χειροπιαστά τήν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐν Χριστῶ πανενότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τήν καταλλαγή τῆς ὁποίας μέ τόν Θεόν Πατέρα Αὐτός ὁ μόνος ἀναλαμβάνει καί τήν ἐπαναφέρει εἰς τό πρωτόκτιστον κάλλος τῆς.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἀναγνώστης ἢ ὁ προσευχητὴς θὰ χρειασθῆ λίγη ἐξάσκηση, πού δέν θὰ τόν κουράσῃ ἀλλά μᾶλλον θὰ τόν χαροποιήσῃ, ὥστε νά ἐξοικειωθῆ μέ τήν ποικιλομορφία τῶν διατυπώσεων, μέ τίς ἄμεσες εἰκόνες καί παραστάσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τά σύμβολα καί τίς ἀλληγορίες. Ἡ ἰδιαιτερότητά τους μᾶς ξαφνιάζει, ἀλλά δέν μᾶς παραπλανᾷ· ἀντίθετα ἀφυπνίζει τό πνεῦμα μας καί σταθεροποιεῖ τήν πίστι μας.

Σάν βαρὺς ἤχος διαψάλματος ἀκούγονται οἱ φράσεις: Σκιές νεκρῶν, στάχτη καί καπνός, καταχνιά, ὀμίχλη, κινούμενοι τάφοι: τό σκηνικό τῆς ἀδύναμης γῆς πού σπάει σάν καλάμι στά χέρια μας. Λίμνη χρυσοῦ, Φωτιά πού ἀγρυπνεῖ, Κεκρυμμένον Μυστήριον, Ἀνεξάντλητη Γλυκύτητα: ὁ ἀντίποδας Οὐρανός.

Αὐτός ὁ ἀσκητὴς Ἐπίσκοπος, ὁ Μοναδικός Ἐραστής τοῦ Κεκρυμμένου Μυστηρίου, μέ τόν βαθύ θεολογικό καί φιλοσοφικό στοχασμό του, τόν ἰδιαίτερα χαρισματικό καί πηγαῖο ποιητικό του λόγο καί συνάμα μέ τήν γλυκύτητα καί ἀπλοϊκότητα τῆς καθημερινῆς ὀμιλίας, ἀντιτάσσεται στόν κόσμον τῶν «τετάρτων», ἀντιστέκεται στήν δουλεία τῶν γεγονότων καί στρατολογεῖται στήν Ζωή. Πολεμᾷ ἀκούραστα, ἀτενίζοντας τήν νίκη μέ πίστι. Πολεμᾷ γερά καί παρακινεῖ ὅλους ἐμᾶς τούς στρατιῶτες τῆς Ζωῆς νά ἐγκύψουμε προσευχητικά στόν θεόπνευστο λόγο του καί νά ἀγωνιστοῦμε μαζί του, γιά νά ξαναβροῦμε τό χαμένο μας πρόσωπο, τήν χαμένη μας μιλιὰ, τήν χαμένη μας ὑπόσταση.

Μέ εἰκόνες πού καθηλώνουν μᾶς βοηθᾷ νά κατέβουμε βαθιά στήν ψυχὴ μας καί νά ἀνακαλύψουμε ποιός γεννιέται

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

μέσα της και ποιός ἐξέρχεται ἀπ' αὐτήν. Μᾶς παρακινεῖ νά ὄνειρευτοῦμε τήν Πραγματικότητα τῆς ὁποίας τό ὄνειρο εἶμαστε ἐμεῖς, νά πάψουμε νά μαντεύουμε τήν ὁμορφιά καί νά γίνουμε ἐμεῖς ἡ Ὅμορφιά· νά λειάνουμε τό κεντρί τοῦ θανάτου καί νά ζήσουμε οὐσιαστικά τήν αἰωνιότητα πρίν ἀπό τόν θάνατο.

Κολυμπῶντας κάθε μέρα στήν λίμνη τῶν λόγων του θά ἀνακαλύπτουμε ὄλο καί νέες πτυχές καί νέα μηνύματα, θά ξαφνιαζόμαστε καί θά ἀναθεωροῦμε κάθε χωμάτινη ἀγάπη καί κάθε εἶδωλο, θά ἀποτινάζουμε τήν στάχτη καί τόν βαρῦ ἄργιλο πού ἔχει θολώσει τά μάτια μας καί τά περιφρονημένα γεγονότα θά παραμερίζουν κάτω ἀπό τά πόδια μας, γιά νά ζήσουμε Αὐτόν, τό μοναδικό Γεγονός...

Ὁ δρόμος εἶναι ἀνοιχτός. Ἔχομε στά χέρια μας τήν λύρα, τό καθαρό κανάλι τοῦ ἐλέους πού λέγεται Ἅγιος Νικόλαος, γιά νά ἀνακραυγάσουμε τό τραγούδι τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ἄς δεχθοῦμε Ἐκεῖνον στό κενό μας· ἄς γεμίσουμε τίς ἀδειανές μας λάμπες μέ τό θεϊκό Του λάδι· ἄς καοῦμε δίχως καπνιά καί ἀναθυμιάσεις καί ἄς περιμένουμε μέσα στήν ἡσυχία τῆς ψυχῆς μας τόν Οἰκοδεσπότη της. Ἀληθινά, θά ἔλθῃ...

Εὐχή μας νά ἔλθῃ ἡ λαμπρότης «Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» στίς ψυχές ὅλων πού θά δεχθοῦν νά γίνουν μέτοχοι σ' αὐτές τίς δακρύρροες ἰκεσίες. Αὐτός ὁ στόχος θά δικαιώσει καί τήν κοπιώδη προσπάθεια τῶν ἀδελφῶν μοναζουσῶν τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, Μετοχίου τῆς Σιμωνόπετρας, πού ἀνέλαβαν, στό πλαίσιο τῆς ἐκδοτικῆς τους διακονίας, τό δύσκολο ἐγχείρημα τῆς μεταφράσεως ἑνός τέτοιου εὐαίσθητου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

κειμένου πού απαιτεῖ ἀκρίβεια στήν ἀπόδοσι τῶν λέξεων, στήν στίξι, στήν διατήρησι – κατά δύναμι – τοῦ ποιητικοῦ του ρυθμοῦ καί προσοχή στήν ἐρμηνεία τῶν ὄρων καί τῶν ἐννοιῶν, καί πού ἀσχολήθηκαν ἐπιπλέον μέ τήν καλλιτεχνική ἐπιμέλεια, τήν ἔκδοσι καί τήν διάθεσί του στούς ἀγαπητούς ἀναγνῶστες τῶν ἐκδόσεων τοῦ Μετοχίου καί ὄχι μόνον. Ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν, ἡ ὑπομονή καί ἡ ὁμορφιά εἶναι ἀποτυπωμένα στό ἀνά χειρας ἔντυπο, ἐνῶ ἡ εὐαρέστησις καί ἡ μεσιτεία τοῦ Ἁγίου καί ἡ ὠφέλεια τῶν πολλῶν θά εἶναι ἡ ἀμοιβή τους.

*Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρας
Ἀρχιμανδρίτης Ἐλισαῖος*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περιτειχισμένη μέ τό σώμα τοῦ λαοῦ, αἰῶνες ἡ λαϊκή μας ψυχή τραύλιζε καί βασανιζόταν, ἀναζητῶντας νά βρεῖ τήν γλῶσσα πού θά ἐκφράσει τούς πόνους της, τίς θλίψεις της, τίς ἐπιθυμίες της καί τίς προσευχές της. Καί βρῆκε τήν γλῶσσα της, τήν βρῆκε στόν Δεσπότη Νικόλαο. Μέσω αὐτοῦ ἡ τραυλή ψυχή μας μετετράπη σέ θρῆνο, πού δέν ἔχουν δεῖ τά μάτια μας, καί σέ εὐγλωττες προσευχές, πού δέν ἔχουν ἀκούσει τά αὐτιά μας. Αὐτός εἶναι ἡ θεόσταλτη πύρινη γλῶσσα, πού στέκει πάνω ἀπό τήν ψυχή μας. Καί αὐτή ἡ ψυχή φλογερά καί μέ πόθο ἐξομολογεῖται στόν «Τρισήλιο Δεσπότη τῶν κόσμων». Αὐτός εἶναι ἡ ἔκφραση, ἡ χαρισματική πολυτελής ἔκφραση τῆς ψυχῆς μας. Αὐτός μιλά, ὅπως ποτέ δέν μίλησε ἕνας ἄνθρωπος ἀνάμεσά μας. Αὐτός προσεύχεται, ὅπως ποτέ ἀνάμεσά μας δέν προσευχήθηκε ἄνθρωπος τόσο εὐγλωττα. Αὐτός ἔχει χάρισμα λόγου, γιατί ἔχει τό χάρισμα τοῦ παναισθήματος, τό χάρισμα τῆς συμπόνιας, τῆς παναγάπης, τό χάρισμα τῆς προσευχῆς. Μέχρι νά ἐμφανισθῇ αὐτός, ἐμεῖς ἤμασταν ἀπεγνωσμένοι: εἶχε μουδιάσει ἡ χριστονοσταλγία τῆς ψυχῆς μας, εἶχε ἀποξηρανθῇ, εἶχε νεκρωθῇ. Χάρη σ' αὐτόν λάμψαμε ἀπό χαρά: Ἡ χριστονοσταλγία τῆς ψυχῆς μας ζωογονήθηκε μέσα του, ἀναστήθηκε, ἀνανεώθηκε. Ἡ φλογερή χριστονοσταλγία τοῦ Ράσσκο¹ σκῆνωσε μέσα του καί λαμπάδισε μία τεράστια πυρκαϊά: κι αὐτός φλέγεται μέσα στήν πυρκαϊά αὐτή, φλέγεται σάν θυσία

---

1. Ράσσκο: Τό βαπτιστικό ὄνομα τοῦ ἀγίου Σάββα, πρώτου Ἀρχιεπισκόπου Σερβίας.

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

όλοκαυτώματος υπέρ πάντων και πασών. Γι' αυτό και αυτός έγινε η αισιοδοξία μας, η αισιοδοξία στις σκοτεινές ημέρες του απελπισμένου παρόντος. Ήμεεις είμαστε παρόντες στο μεγάλο και σπάνιο θαύμα ενός υπέροχου και ιεροῦ σημείου τῶν καιρῶν: Πρώτη φορά ἡ μακαρία Αἰωνιότης τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀγκυροβόλησε στὸν Ράστικο καὶ ἀπὸ τὸν χριστοφιλῆ Ράστικο δημιούργησε τὸν χριστοφόρο Σάββα· δεύτερη φορά αὐτὴ ἡ ἴδια Αἰωνιότης ἀγκυροβόλησε στὸν Δεσπότη Νικόλαο καὶ ἀπὸ τὸν χριστοφιλῆ Νικόλαο δημιουργεῖ μπροστὰ στὰ μάτια μας τὸν χριστοφόρο Νικόλαο.

Αὐτοὶ οἱ λάτρεις τῆς Αἰωνιότητος γνωρίζουν τὸ μυστήριο τῆς Ὁρθοδόξου ψυχῆς μας, γνωρίζουν πῶς μπορεῖ ἀπὸ μία ἐπαναστατικὴ καὶ χριστομαχικὴ Σλαβικὴ ψυχὴ νὰ κατεργασθῆ μία ψυχὴ χριστοειδῆς. Ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σάββα μέχρι σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία μας δὲν εἶχε πιὸ εὐγλωττο καὶ δυνατώτερο ὁμολογητὴ ἀπὸ τὸν Δεσπότη Νικόλαο. Σ' αὐτόν, μέ προσευχητικὸ θαυμασμό, θά σταθοῦν καὶ θά βροῦν τὴν αἰσιοδοξία τους οἱ ἀπόγονοί μας, ὅπως καὶ ἐμεῖς στὸν Ἅγιο Σάββα. Οἱ ἀπόγονοί μας θά θαυμάζουν καὶ θά λυποῦνται πού δὲν θά δοῦν αὐτὸ πού ἐμεῖς βλέπουμε μέ τὰ μάτια μας καὶ δὲν θά ἀκούσουν αὐτὸ πού ἐμεῖς ἀκοῦμε μέ τὰ αὐτιά μας. Γι' αὐτούς, ὅπως καὶ γιὰ πολλοὺς ἀπὸ ἐμᾶς, αὐτός θά εἶναι ἡ ἐστία γύρω ἀπὸ τὴν ὁποία οἱ ξεπαγιασμένοι ἀπὸ τὸν σκεπτικισμό καὶ τὴν ὀλιγοπιστία θά συνέρχονται καὶ θά θερμαίνονται.

Διαβάζω καὶ μελετῶ τίς ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ, ὅμως ὄλο τὸ γλυκὸ τους θέλημα ἀναδύεται στὴν ψυχὴ μου, ὅταν τίς μελετῶ καὶ τίς διαβάζω προσευχητικά. Αὐ-

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

τός, ὁ θαυματουργός τῶν ρυθμῶν τῆς προσευχῆς, ἔχει ἐξουσία ἐπάνω στήν ψυχή μου. Λέω στόν ἑαυτό μου: ἐγώ εἶμαι κλειδωμένος στίς αἰσθήσεις, μέ τίς αἰσθήσεις ἐγώ σκέφτομαι· ὅταν ὁμως ἡ θαυματουργή του προσευχή κυκλοφορήσει μέσα στήν ψυχή μου τήν ἁμαρτωλή, ἀμέσως οἱ αἰσθήσεις, αὐτές οἱ βίδες τῆς ψυχῆς, ξεβιδώνονται καί ἡ ψυχή μου, τό τραυματισμένο πουλί μου, ἀποκτῶντας φτερά ξεπετιέται καί εἰσέρχεται στά τερπνά βάθη τῆς Αἰωνιότητος. Καί ἡ ἐξασθενημένη μου καρδιά μου λέει: Αὐτός διαπερνᾷ τόν κάλυκα τοῦ χρόνου καί τοῦ χώρου, πού περιτυλίγει καί πνίγει τήν ψυχή σου, καί διώχνει τίς πεταλοῦδες τῆς ψυχῆς σου στά γαλανά διαστήματα τῆς ἀπείρου Αἰωνιότητος. Ἀληθινά, αὐτός εἶναι τό κανάλι μέ τό ὅποιο ἡ Αἰωνιότητα ἀνατέλλει στήν ψυχή μου καί μέ τό ὅποιο ἡ ψυχή μου εἰσέρχεται στήν Αἰωνιότητα. Αὐτός δυναμώνει τό αἶσθημα τῆς προσωπικῆς μου ἀθανασίας μέχρι τήν προσωπική μου αἰωνιότητα καί ἐγώ αἰσθάνομαι ξένος στόν κόσμο καί οἰκεῖος στήν Αἰωνιότητα.

Αὐτός μέ τήν προσευχή σκέφτεται, μέ τήν προσευχή φιλοσοφεῖ. Αἰσθάνεσαι πώς μέσα ἀπό αὐτόν μιᾶνε οἱ φωτεινές ψυχές τῶν μεγάλων Ὁρθοδόξων ἀγωνιστῶν, ἰδιαιτέρως ἡ μαγευτική ψυχή τοῦ Ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου. Αὐτός μέ τήν προσευχή αἰσθάνεται τόν Θεό, μέ τήν προσευχή αἰσθάνεται καί ὄλην τήν κτίση. Αὐτός εἶναι σέ προσευχητική σχέση μέ τά πάντα. Πρός αὐτό ὀδηγεῖ ἡ Ὁρθοδοξία καί μόνον ἡ Ὁρθοδοξία. Ἡ ψυχή ὀλόκληρη συγκεντρώνεται στήν προσευχή καί, μέσω τοῦ ἄπειρα πολυπλοκώτατου θαύματος πού καλεῖται κόσμος, προχωρεῖ ὀδηγημένη ἀπό τήν προσευχή, γιατί ἡ προσευχή

εἶναι ὁ μόνος ὀξυδερκής καθοδηγητής τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς καί τῆς βουλήσεως.

Αὐτός μιᾶ γιά τόν Χριστόν, γιατί ζεῖ μέ Αὐτόν. Αὐτός διευρύνει τήν μυστική του προσωπικότητα ἕως τῶν θεανθρωπίνων διαστάσεων: βιώνει ἐμπειρικά, προσωπικά τήν ἐνανθρώπηση καί τήν γέννηση τοῦ Χριστοῦ στήν ψυχή του. Αὐτό θυμίζει τήν χαρισματική ἐμπειρική χριστολογία τοῦ Μακαρίου τοῦ Ἁγίου καί Μεγάλου. Ἡ ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι: νά γεννήσει τόν Χριστό μέσα του, νά γίνει Θεός, γιατί γι' αὐτό ὁ Θεός ἔγινε τροφή τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν τήν εὐαίσθητοποιημένη μέ τήν προσευχή ψυχή του τήν στρέψει πρός τήν κτίση, αὐτός κοχλάζει ἀπό λύπηση καί ὀδύρεται μέ λυγμούς τρομερούς. Γιατί εἶναι ἀσθενής, τραυματισμένη καί θλιμμένη ὅλη ἡ κτίση. Πράγματι, στά δάκρυά του «κοχλάζει ἡ λύπη ὅλων τῶν πλασμάτων». Πράγματι, στόν θρήνο του κλαῖνε ὅλα τά ἀνθρώπινα μάτια καί ὅλες οἱ ἀνθρώπινες καρδιές. Αὐτός ἀσθενεῖ μέ τούς πόνους ὅλης τῆς φύσης καί θλίβεται μέ τήν θλίψη ὅλων τῶν κτισμάτων. Ἰδού, ὁ Θεός μᾶς ἔστειλε τόν Ἰώβ πού ὑποφέρει μέ τά παθήματα ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας καί ὅλων τῶν κτισμάτων. Καί ἀκόμη: αὐτός εἶναι ὁ δικός μας Ἡσαΐας, ὁ ὁποῖος φανερά καί ἐμπνευσμένα δίνει οὐσία στά μαρτύρια γενικά καί δικαιολογεῖ τό θεανθρώπινο μαρτύριο ἐν τέλει.

Αὐτός ὁ κόσμος εἶναι ὁ ἀσθενής, πού τόν ἀρρώστησε ἡ ἁμαρτία, γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι ἀρρώστια καί ἡ περιφρόνηση τῶν ἁμαρτωλῶν εἶναι περιφρόνηση τῶν ἀρρώστων. Μέ προσευχή βαδίζει γύρω ἀπό τόν βαριά ἄρ-

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ρωστο ό ιατρός μας, μέ προσευχή βαδίζει και μέ προσευχή ιατρεύει και θεραπεύει.

Μήν περιφρονείς τούς άμαρτωλούς, αλλά νά προσεύχεται για' αυτούς. Νά λυπάσαι και νά εύσπλαχνίζεσαι κάθε κτίσμα, αλλά μήν κρίνεις. Διεύρυνε μέ τήν προσευχή τήν ψυχή σου και βάθυνέ την και θά κλάψεις έπάνω από τό μυστήριο του κόσμου πικρά και βαριά. Προσευχοποίησε τήν καρδιά σου και τήν ψυχή και τόν νοϋ και αυτά θά γίνουν καυτό δάκρυ, πού δέν στεγνώνει, ύπέρ πάντων και πασών. Ό σεβασμιώτατος εύχέτης προσευχοποίησε όλόκληρη τήν ψυχή του και τό πνεϋμα και τόν νοϋ: και τήν άμαρτία όλων τών άμαρτωλών τήν αισθάνεται ως δική του και τούς πόνους όλων τών κτισμάτων τούς βιώνει ως δικούς του και μετανοεί για' όλες τίς άμαρτίες σαν νά είναι δικές του, κλαίει και στενάζει για' αυτές.

Η προσευχή διευρύνει τά σύνορα του άνθρώπου έως τόν Παν-άνθρωπο· κάνει τόν άνθρωπο ευαίσθητο προς όλους τούς πόνους και τίς άμαρτίες· κάνει τόν άνθρωπο ικανό νά κλάψει μέ τά μάτια όλων τών κλαμένων και νά θλιβεί μέ τήν θλίψη όλων τών θλιμμένων. Μέσα από τίς ύπέροχες προσευχές του ψαλμωδου μας ρέει ή ψυχή του Παν-ανθρώπου. Τά σύνορα του χρόνου και του χώρου έξαφανίζονται· οί προσευχές αναπνέουν από οικουμενική ψυχή· όμιλεί όχι ό δουλος του χρόνου και του χώρου, όχι ό άνθρωπος, αλλά ό Παν-άνθρωπος.

Μέ τήν δική του χριστονοσταλγική ψυχή έμεις έρωτευόμαστε τόν Χριστόν και, όσο οί δουλοι του χρόνου και του χώρου σφάζονται στα νωθρά πλούτη της γης, ό άτρόμητός μας άγωνιστής για' τήν Αιωνιότητα στέκεται στό

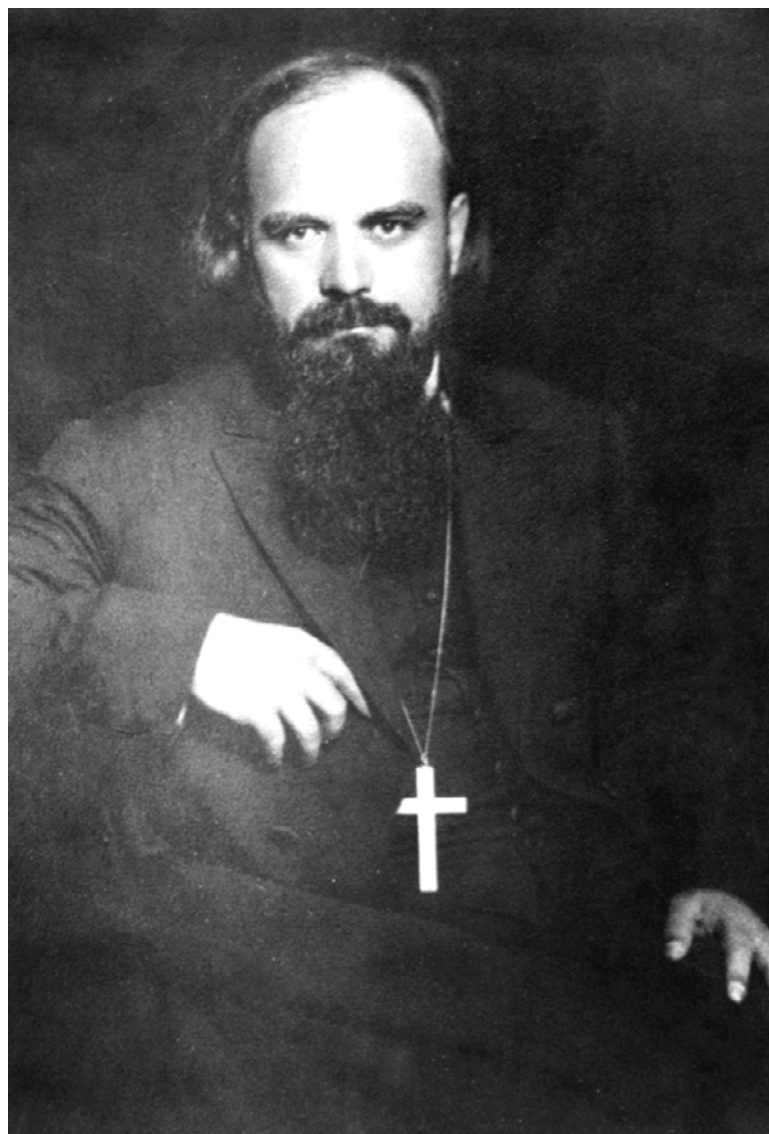
ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

προκεχωρημένο φυλάκιο τῆς ψυχῆς μας, γονατίζει, κάνει μετάνοιες, θρηνεῖ καί προσεύχεται ὑπέρ πάντων καί πασῶν.

Κύριε φιλόθρωπε, προσευχοποίησέ με μέ τήν προσευχητικότητα τοῦ Σεβασμιωτάτου πατρός Νικολάου.

*Πατήρ Ἰουστῖνος (Πόποβιτς)
(1922)*

ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΛΙΜΙΡΟΒΙΤΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

I. (4)

Ποιός είναι Αὐτός πού μέ ἀτενίζει μέσα ἀπ' ὅλα τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ κι ὅλα τὰ πράγματα τῆς γῆς;

Σφαλίστε τὰ μάτια σας, ἄστρα καί πράγματα! Μήν κοιτᾶτε τή γύμνια μου! Ἄρκεϊ ἡ ντροπή μου πού μέσα στά μάτια μου μέ καίει...

Τί ἔχει, γιά νά δεῖτε;

Εὐλό ζωῆς πού συρρικνώθηκε κι ἔγινε ἀγκάθι στόν δρόμο, πού πληγώνει καί τόν ἑαυτό του καί τούς ἄλλους. Τί ἄλλο παρά μιὰ οὐράνια φλόγα βυθισμένη στή λάσπη πού οὔτε φωτίζει οὔτε σβήνει...

Ζευγάδες, δέν εἶναι τό κυριώτερο τό ὄργωμά σας, ἀλλά ὁ Κύριος πού παρακολουθεῖ.

Τραγουδιστές, δέν εἶναι τό κυριώτερο τό τραγούδι σας, ἀλλά ὁ Κύριος πού ἀφουγκράζεται.

Σεῖς πού κοιμᾶστε, δέν εἶναι τό κυριώτερο ὁ ὕπνος σας, ἀλλά ὁ Κύριος πού ἀγρυπνεῖ.

Δέν εἶναι τό κυριώτερο οἱ λακκοῦβες μέ τὰ λασπόνερα πλάι στή λίμνη, ἀλλά ἡ ἴδια ἡ λίμνη...

Τί εἶναι ὁλος ὁ ἀνθρώπινος χρόνος παρά ἓνα κῶμα μονάχα πού βρέχει τήν καυτή ἄμμο στήν ἀκρολιμνιά καί ἔπειτα μετανοιώνει, γιατί ἄφησε πίσω του τή λίμνη καί στέγνωσε.

ἜΩ ἄστρα καί πράγματα, μήν κοιτᾶτε ἐμένα ἀλλά τόν Κύριο πού ἔχει τὰ ὄμματα. Αὐτός μόνον βλέπει. Αὐτόν νά

κοιτάτε και θά δείτε τον έαυτό σας στην πατρίδα σας...
Τί νόημα έχει νά ατενίζετε έμένα, την εικόνα τής έξορίας
σας, τον καθρέπτη τής φευγαλέας προσωρινότητός σας;
Κύριε, ώραίο μου μανδήλιο, στολισμένο μέ τά χρυσά
Σεραφείμ! Σκέπασέ με, όπως τό πέπλο τή χήρα, και
μάζεψε τά δάκρυά μου. Μέσα τους κοχλάζει ή λύπη όλων
τών πλασμάτων Σου...

Κύριε, Όμορφιά μου, έλα νά Σέ φιλοξενήσω! Για νά μήν
ντρέπομαι για τή γύμνια μου. Για νά μήν έπιστρέφουν τά
πολλά διψασμένα βλέμματα, πού πάνω μου πέφτουν, στό
σπίτι τους πάλι διψασμένα...

II. (2)

Ποιός μ' έβαλε σ' αυτήν τή σκουληκοφωλιά; Ποιός μέ
βύθισε μέσα στη σκόνη, νά είμαι γείτονας τών φιδιών και
τροφή τών γερακιών; Ποιός μέ έσυρε απ' τό ψηλό βουνό,
νά είμαι συνταξιδιώτης τών αίμοβόρων και τών άθεων;

Ή άμαρτία μου και ή δικαιοσύνη Σου, Κύριε... Από τή
δημιουργία του κόσμου εκτείνεται ή άμαρτία μου και
είναι από τήν δικαιοσύνη Σου ταχύτερη.

Άπαριθμώ τίς άμαρτίες τής ζωής μου όλης, τής ζωής του
πατέρα μου, φτάνω έως τήν αρχή του κόσμου και λέω:
Άληθινά, τό όνομα τής δικαιοσύνης του Κυρίου είναι
Έλεος!

Τά τραύματα τών πατέρων μου φέρω μέσα μου· τραύ-
ματα πού και έγώ ό ίδιος προετοιμάζα, όσο ήμουν μέσα

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

τους. Καί τώρα, ὅλα ἐμφανίστηκαν στήν ψυχή μου σάν τό ποικιλόχρωμο δέρμα τῆς καμηλοπάρδαλης. Σάν μανδύας ἀπό μοχθηρούς σκορπιούς πού μέ κεντριίζουν.

Ἔλεος, Κύριε! Ἐνοιξε τά φράγματα τοῦ οὐρανόυ ποταμοῦ τῆς χάριτός Σου καί καθάρισέ με ἀπό τή λέπρα! Γιά νά μπορῶ χωρίς αὐτήν νά διακηρύττω μέ παρρησία τό ὄνομά Σου μπροστά στους ὑπόλοιπους λεπρούς, δίχως αὐτοί νά μέ χλευάζουν.

Σήκωσέ με ἕνα –τουλάχιστον– κεφάλι πιό ψηλά ἀπό τή σαπίλα αὐτῆς τῆς σκουληκοφωλιᾶς. Νά εἰσπνεύσω τό οὐράνιο θυμίαμα καί νά ζωοποιηθῶ...

Σήκωσέ με, Κύριε, στό ὕψος –τουλάχιστον– ἑνός φοινικό-δενδρου, γιά νά μπορῶ καί ἐγώ νά περιγελῶ τά φίδια πού κυνηγοῦν τίς φτέρες μου.

Κύριε, ἐάν ὑπάρχει ἔστω καί ἕνα καλό ἔργο στήν ἐπίγεια πορεία μου, χάρις σ' αὐτό τό ἕνα λύτρωσέ με ἀπό τή συνοδεία τῶν αἰμοβόρων καί τῶν ἄνομων.

Κύριε, ἐλπίδα μου στήν ἀπελπισία.

Κύριε, δύναμή μου στήν ἀδυναμία.

Κύριε, φῶς μου στό σκοτάδι.

Ἀκούμπησε μόνον ἕνα δάκτυλό Σου στό μέτωπό μου καί θά σηκωθῶ. Ἦ, ἂν εἶμαι πολύ βρώμικος γιά τά δάκτυλά Σου, δέσε με μέ μία ἀκτίνα τῆς Βασιλείας Σου καί σήκωσέ με! Σήκωσέ με, στοργή μου, ἀπό αὐτήν τή σκουληκοφωλιά!

III. (3)

Υπάρχουν άραγε ημέρες πίσω από την πλάτη σου, άνθρωπε, πού θά ήθελες νά γυρίσουν πάλι; Όλες σέ προσείλκυαν σάν μετάξι καί έμεναν πίσω σου σάν ιστός άράχνης... Σάν μέλι σέ ύποδέχονταν, σά δυσωδία τίς ξεπροβοδοῦσες. Όλες ξεχειλισμένες από αὐταπάτες καί άμαρτίες.

Δές! Όλα τά λασπόνερα, κάτω από τό φῶς τοῦ φεγγαριῶ, μοιάζουν μέ καθρέπτες. Καί οί ημέρες σου ὄλες, φωτισμένες από τήν επιπολαιότητά σου, μέ καθρέπτες έμοιαζαν. Βαδίζοντας ὁμως από τή μιá μέρα στήν ἄλλη, οί φεύτικοι καθρέπτες έσπαζαν σάν λεπτός πάγος καί σύ τσαλαβουτουῖσες μέσα στήν ύγρασία καί στίς λάσπες...

Μπορεί άραγε ή ημέρα, πού ή ανατολή καί τό βασίλειμά της εἶναι πύλες, νά εἶναι ημέρα;²

Κύριε Φωτοφόρε, μιαν ημέρα μοναχά λαχταρᾶ ή ψυχή μου, ή σκοτισμένη από τίς αὐταπάτες: τήν ημέρα πού δέν έχει πύλες: αὐτήν πού χάνοντάς την βυθίστηκε στήν έναλλαγή τῶν σκιῶν. Τήν δική Σου ημέρα λαχταρῶ! Αὐτήν πού ὀνόμαζα ημέρα μου, ὅταν ήμουν ἕνα μέ Έσένα.

Υπάρχει άραγε, άνθρωπε, εὐτυχία πίσω άπ' τήν πλάτη σου πού θά επιθυμοῦσες νά γυρίσει πάλι; Από δυό μπουκιές μέ τήν ἴδια γλυκύτητα, ή δεύτερη εἶναι πιό άνοστη. Στήν χθεσινή εὐτυχία, σερβιρισμένη στό

---

2. Στήν αρχαία Μεσοποταμία επικρατοῦσε ή αντίληψη ὅτι ὑπῆρχαν πύλες από ὅπου εἰσερχόταν ὁ ήλιος τό πρωί καί έφευγε τό βράδυ. Η αντίληψη αὐτή άπηχεῖται καί στό Ψαλτήριον: «Εξόδους πρωῖας καί έσπέρας τέρφεις».

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΛΙΜΝΗ

σημερινό τραπέζι, αποστρέφεις τό κεφάλι βαριεστημένα. Σοῦ δόθηκαν στιγμές μονάχα εὐτυχίας, ἄνθρωπε, γιά νά σέ θλίβουν μέ τήν θύμηση τῆς πραγματικῆς εὐτυχίας στούς κόλπους τοῦ ἀμετάτρεπτα Ἰλαροῦ, καί αἰῶνες δυστυχίας, γιά νά σέ ξυπνοῦν ἀπό τίς νυσταλέες σαμσάρες³ τῆς αὐταπάτης...

Κύριε, Κύριε, μοναδική εὐτυχία μου, ἐτοιμάζεις ἄραγε κονάκι γιά τόν μωλωπισμένο προσκυνητή Σου;

Κύριε, νειάτα μου ἀγέραστα, σέ Σένα θά λουστοῦν τά μάτια μου καί θά λάμπουν μέ ὑπερήλια λάμψη.

Τά δάκρυα τῶν δικαίων Ἐσύ προσεκτικά τά μαζεύεις καί ἀνανεώνεις τούς κόσμους μ' αὐτά...

IV. (4)

Μοῦ μάθαιναν οἱ μεγάλοι, ὅταν ἤμουν μικρός, νά κρατιέμαι ἀπό τόν οὐρανό καί ἀπό τή γῆ, γιά νά μήν σκοντάφτω. Ἐμείνα παιδί γιά πολύ καιρό καί γιά μεγάλο διάστημα στηριζόμουν στό ραβδί πού μοῦ εἶχαν δώσει.

Ὅμως, ὅταν ἡ αἰωνιότητα εἰσχώρησε μέσα μου καί ἔνοιωσα ξένος μέσα στόν κόσμο, ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ ἔσπασαν στά δύο μέσα στά χέρια μου σάν ἀδύναμο καλάμι...

Κύριε, δύναμή μου, πόσο ἀδύναμοι εἶναι ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ! Μοιάζουν μέ μολυβένια παλάτια, ἀλλά στήν παρουσία Σου ἐξατμίζονται σάν τό νερό στήν παλάμη.

---

3. Σαμσάρα (ή) (στόν Ἰνδουισμό): ἡ πορεία τῆς ψυχῆς πού ξαναγεννιέται μέ τή μορφή ὁποιοῦδήποτε ὄντος (μεταβίωση ἢ μετενσάρκωση).